

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Serisori nefrancate nu se primesc.—Manuscrise nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următoarele
BIBLIOTECI de ANUNȚURI:
în Viena la N. Dukas Nachf.,
Nax. Augenthal & Emeric Lesner,
Heinrich Schalek, A. Oppelik,
Anton Oppelik.
în Budapesta: la A. V. Goldberger,
Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körrt).
PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o seriă garmond pe o colonă 10 bani pentru o publicare.—
Publicări mai dese după tarifa și învoială.—RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXIV.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 2 fr. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franco, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franco.
Se primumeră la toate oficiile poștale din țară și din afară și la d-ii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare.
Târgul Inului Nr. 80, etajiu I.: Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 luni 12 c., pe trei luni 3 corons.— Un exemplar 10 bani.— Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 13.

Brașov, Joi 18 (31) Ianuarie.

1901.

La agitațiunea Sécuilor.

Mișcarea, ce a pornit-o reprezentanța comitatului Treiscaune din Sécuime în contra legii naționalităților dela 1868, trage tot mai multe municipii predominante de majorități maghiare în cercul său și, după cum scim, din partea acestora s'au adresat dietei deja multe adrese, prin cari imbrățișându-se propunerea sécuescă, se cere revisuirea legii de naționalități.

Înainte cu câte-va zile petițiunea Sécuilor din Treiscaune adresată dietei și ministrului președinte în cestiunea amintită, s'a adus în discuțiune și în reprezentanța comitatului Arad, unde, după cum am comunicat în numărul fôiei noastre de ieri, cu totă opozițiunea membrilor români ai reprezentanței, s'a primit cu majoritate propunerea comisiunei permanente de a-se adresa dietei o petițiune analogă celei sécuesce pentru revisuirea legii naționalităților.

Cu ocaziunea discuțiunii amintite s'a întâmplat ca din partea română să se cêră, ca înainte de a-se debate propunerea comisiunei permanente, să se cetescă adresa comitatului Treiscaune. Acastă cerere firăscă și justă nu s'a încuviințat fără ôre-care piedecă, căci unul din membrii maghiari pretindea, că nu e de lipsă a-se cunoșce adresa Sécuilor, deôre-ce comisia permanentă face o propunere a sa de sine stătătoare.

Din incidentul acesta ne-am revocat în memoriă, că foile noastre, pe cât scim noi, n'au adus până astăzi traducerea textului petițiunii sécuesce, despre care e vorba. De aceea ne-am decis să-o aducem noi astăzi, ca să o cunoșcă și publicul cetitor din cuvânt în cuvânt și nu numai din estrasele de mai înainte.

Acăsta ni-se pare, că este cu atât mai mult necesar, cu cât, cum vedem acuma, chiar și în comitatele, în cari guvernul Szell a numit noi fișpani, să ia adî în serios de acestia și garda lor petițiunea trasă de pîr și în gradul cel mai mare tendențiosă a Sécuilor din comitatul învecinat cu al Brașovului. Și nu nu mai atât, ci fișpanii d-lui Szell cred momentul binevenit de a imita chiar tapta Sécuilor și a-se alătura astfel cu trup și suflet la agitațiunea lor dușmană naționalităților.

Etă în traducere românescă textul încălcit al petițiunii congregației comitatului Treiscaune, datată dela 12 Octomvrie 1900 și adresată dietei și guvernului:

„Mult onorată Cameră a deputaților! Escelența Vóstră, d-le ministru-președint reg. ung. ! În sensul hotărîrii noastre, ce s'a adus sub Nr. protocolar 652 la desbaterea propunerii făcute de membrii congregației Dr. Ștefan Bene și soții, relativ la desființarea articolului de lege 44 din anul 1868 și la crearea unei noue legi, rugăm cu totă stima pe mult onorata Cameră a deputaților și pe Escelența Sa d-l ministru-președinte reg. ung., pentru modificarea art. de

lege 44 din anul 1868, în sensul „ca diferitelor naționalități să le fiă permis a-se folosi de propria lor limbă maternă în comunicarea verbală cu autoritățile; dér că în toate hărțile, ce le înainteză autorităților, precum și diferitele autorități, oficii și corporațiuni oficiale în lucrările și dispozițiunile lor oficiale, în toate hărțile, actele și procesele verbale, ori de ce natură ar fi, să se pótă folosi numai și numai de limba oficială a statului“.

Mult onorată cameră a deputaților! Escelența Vóstră d-le ministru-președinte! Articolul de lege 44 din anul 1868 asupra egalei îndreptățiri a naționalităților enunță, ce-i drept, că în Ungaria limba maghiară este limba statului, dér distinge limba maternă, limba de afaceri și protocolară la comune și municipii și concede și întrebuintarea lor în cadrul legilor.

Însă, durere, esperiăm, că naționalitățile și autoritățile politice din comitatele naționalităților, nu esecută legea și o pînându-se sub scutul acestei legi leale, mai ales orașele cu magistrat regulat și comunele delătură adeseori folosirea limbei oficiale maghiare a statului chiar și acolo, unde §. 21 al legii prescrie folosirea ei obligată.

Mai departe, pe când muniopiile naționalităților, orașele și comunele voiesc să valideze propria lor limbă deosebită pe lângă deplina ignorare și totala respingere a limbei statului, se întâmplă, că pe pământul maghiar al patriei noastre maghiare limba oficială a autorităților și a oficiilor nu numai că este o limbă deosebită a unei naționalități, ci că aceste naționalități nu le dau nici Maghiarilor, cu cari locuesc împreună, dreptul lor și nu le dau rezoluțiunile în limba maghiară oficială a statului maghiar.

În dimineața vieții noastre constituționale, când au creat articolul de lege 44 din 1868, corpurile noastre legiuitoare de sigur au fost indemnate de considerațiunea, că aplicându-se folosirea exclusivă a limbei maghiare oficiale a statului în comitatele și orașele locuite de naționalități, s'ar puté ca indiviđi de alt-fel apți să fiă eschiși dela serviciul public din cauză, că nu cunosceau limba maghiară.

Dér și acest motiv admisibil a încetat de-a mai fi valabil: căci de 32 de ani legislațiunea noastră jertfesce anual milioane pentru dezvoltarea instrucțiunei noastre publice, instrucțiunea limbei maghiare s'a făcut obligătoare prin lege și în școlile naționalităților, ér decă cu toate acestea s'ar afla cetățeni, cari și față cu jertfesa statului maghiar au refusat de a-și însuși limba maghiară oficială a statului, atunci față cu ast-fel de cetățeni nu se pôte privi ca o despoiare de drept, decă ei, în urma esclusivei întrebuintări a limbei maghiare oficiale, se eliminéză din serviciul public prin propria lor greșelă.

Motivele noastre espunându-le ast-fel pe scurt, ne rugăm cu deplin respect de mult onorata cameră a deputaților și de Escelența Sa d-l ministru-președinte reg. ung. pentru o schimbare a articolului de lege 44 din 1868 în direcțiunea, ca statului maghiar să-i fiă asigurat, cu privire la limba sa și la aședămintele sale, respectul datorit și din partea naționalităților.

Din textul confus de mai sus al petițiunii sécuesce, va puté înțelege fiă-cine, decă 'și va da numai puțină

silință, că Sécuii în realitate n'au în vedere o schimbare a legii dela 1868, ci delăturarea desevărsită a tuturor dispozițiunilor ei, cari mai pot avé pretențiunea a fi privite ca nisce concesiuni cu totul minimale, făcute principiului de naționalitate.

Și omul lui Szell din fruntea comitatului Aradului n'are altă trebă mai folositoare, decă a emula cu colegul său dela Sepsi-St.-Georgiú în a cere dietei și guvernului să nimicească și ultimul rest al dispozițiunilor legii de naționalitate, cari n'au fost încă delăturate prin legile și ordonanțele mai noue.

Acăsta este dreptatea și echitatea sistemului Szell.

Călătoria lui Szell la Viena.

Alaltăeri s'a reintors ministru-președinte Coloman Szell dela Viena la Budapesta. Scopul acestei călătorii a fost se-și ia informațiuni cu privire la aceea, decă „Reichsrath“-ul va fi capabil de lucrare ori nu. Szell însă — după cum se anunță — n'a căpătat informațiunile dorite. Situația în Austria este atât de nesigură, încât nu se știe, ce va urma. Insu-și cabinetul Koerber se clatină. Se dice, că Szell voia să-și ia amintitele informațiuni și din cauză, că timpul înaintând, vine vremea de-a lua o deciziune definitivă cu privire la viitoarele alegeri dietale. Cum însă situația în Austria nu e de loc limpedită, Szell va trebui să țină încă în suspens deciziunea cu privire la alegeri. Szell va merge éráși la Viena pe la sfîrșitul săptămănei.

Dieta ungară a sfîrșit în ședința de ieri desbaterea bugetului ministeriului de comerț. Ministru Hegedús, luând cuvântul ca să răspundă deputaților din opoziția, a folosit prilejul de-a reflecta și la vorbirea, ce a ținut-o cancelarul german Bülow în parlamentul din Berlin asupra urcării vămurilor pe produsele din străinătate, pentru-ca ast-fel să îmbunătătescă réua situația a agriculturii germane.

Hegedús însă n'a luat poziția categorică în acăsta cestiune, ci s'a mărginit a dice, că ori-cât de puternic om ar fi cancelarul german, totuși cuvântul lui nu este încă un tarif și o stipulațiune. Guvernul unguresc — dise — nu știe încă cu ce fel de sistem vamal se pôte apăra interesul Ungariei față cu acăsta situațiune. — Cuvintele ministeriului au oam nemulțumit pe cei din opoziția, fiind-că ei se așteptau, ca Hegedús să iese cu colórea pe față și să dea lámuriri asupra mijlócelor de apărare a intereselor comerciale ungare.

Vineri se va incepe, probabil, desbaterea bugetului ministeriului de agricultură.

Din Austria. Membrii clubului Polonilor s'au intrunit ieri la Cameră și au ales de președinte éráși pe cavalerul Jaworski. — Clubul Cehilor încă a ținut ieri o ședință, ér după amiazi s'au intrunit marii proprietari conservativi cehi. — Alegera președintelui „Reichsrath“-ului s'a amănat pe ziua de 9 Februarie, pentru-ca până atunci să li-se ofere ocași și timp partidelor de a-se înțelege. Se fac încercări, ca partida poporală catolică să se învoescă la realegerea lui Dr. Fuchs, însă partida esită și până acum nu și-a dat consimț-

mântul. Până acum toate cluburile și-au rezervat mână liberă în acțiunea lor din cameră.

Manifestul Luegeriștilor. Din Viena se anunță, că Clubul deputaților creștini sociali din „Reichsrath“ s'a constituit în 24 l. c. Președinte a fost ales Dr. Lueger, substituți prințul Lichtenstein și Dr. Gesmann. După constituire s'a redactat un manifest, în care se declară, că partidul creștin-social rămâne fidel programului său de până acum, care se resumă în următoarele: Buní Germaní, buní Austriaci, buní creștini și anti-semiți. Cu privire la pactul cu Ungaria, în manifest se declară, că partidul creștin-social a fost cel dintăi, care a deschis lupta în contra clipei jidano-maghiare și a dat signalul: séu un pact just, séu nimica.

Ministeriul bulgar Petroff.

Vorbind despre noul minister bulgar, care s'a format sub președința generalului Petroff, fost ministru de interne, în urma crizei ministeriale cauzate de intrigile lui Ivancioff și Tonceff, cari au eșit din minister, „P. Lloyd“ scrie între altele:

Mai mult decă aceste intrigí au contribuit la criza ministerială și neputința fostului cabinet Ivancioff de-a aduce cestiunile pendente ale țilei, cel puțin într'un vâgaș normal. Conflictul cu România este încă și adî neresolvat și comercianții bulgari dela Dunăre se plâng, că nu s'a încheiat o nouă convenția comercială cu România. Bulgaria are lipsă neapărată de un împrumut de 100 milioane franci, dér Ivancioff n'a fost în stare în timpul din urmă să capete nici măcar o mică datoriă flotantă pentru acoperirea cheltuelilor curente. Agiul aurului s'a urcat la 15% și convențiunea comercială încheiată cu Turcia nu numai că a adus un minus de 2 milioane la venitele vamale, dér a mai dat nascere și unui conflict cu reprezentantul Franciei, care pretinde acum, ca scutirea de vamă, ce s'a dat unor articule turcesce, să se dea și importului frances. Tactica, pe care generalul Petroff a urmat-o față cu viitoarele alegeri pentru Sobranie, n'a plăcut colegilor săi, deôre-ce ei atunci n'ar fi putut esecuta planurile lor și intrigele lor personale. În fine n'au lipsit nici influențe, cari au căutat a esploata înaintările în armată dela anul nou, contra prințului Ferdinand și contra ministrului de răboi Párikov, și așa de fapt nu rămase alta, decă ca Ivancioff (fost ministru-președinte), Tonceff (fost ministru de esterne) și Titoff (fost ministru de comerț) să iese din cabinet și să fiă chemat un nou șef al lui.

Spune apoi numita fôia, că chemarea generalului Petroff se esplică și prin faptul, că astăzi ar fi aprópe cu neputință de-a însărcina pe unul dintre membrii partidei bulgare cu conducerea alegerilor, după-ce în Bulgaria sunt acuma 8—10 partide politice. Așa esită o partidă democratică Caraveloff, una liberală Radoslaff, una liberală progresistă Zaucoff, una liberală națională Grecoff, una conservativă-naționalistă Stoiloff, o partidă a curții Petroff, și chiar o ligă de țărani agrari socialisti—și acum, probabil, că și miniștri Ivancioff și Tonceff vor căuta să formeze o fracțiune nouă. La noele alegeri, din 167 mandate nici una din aceste partide n'are prospecte

Abonamente

la

„Gazeta Transilvaniei“

se pot face ori și când pe timp mai îndelungat seu lunare.

„Călimdarul Plugarului“

pe anul comun 1901,

se pôte procură dela Tipografia A Mureșianu din Brașov.

„Călimdarul Plugarului“ intră în anul al IX-lea, cuprinzând: În partea calendaristică: Cronologia anului 1901, Regentul anului; Sărbătorile și alte zile schimbătoare; Calculul sărbătorilor mai mari; Posturile etc. Urmază partea strict calendaristică: cele 12 luni ale anului cu sfaturi pentru plugari și semnele de timp după calendarul de 100 de ani.

Urmază Genealogia domnitorilor; Tabelele telegramelor și postale; Competințe de timbru și taxe; Scala timbrelor; apoi Têrgurile din Ardeal, Bănat și Têra ungurească după datele oficioase îndreptate și publicate de ministrul de comerț.

În partea literară se găsec bucăți alese: Cântec (poesiă de G. Coșbuc); Ostașilor Români (P. Dulfu); Dorobanțul (G. Coșbuc); Craimicul primăverii (Sân-Petrea-nul); Testamentul lui Moș-Cărlig, schiță de I. C. Panțu; o frumoasă Poveste de pe vremea când Mântuitorul Christos umbla pe pământ; Cuvinte înțelepte ș. a.

În partea economică: Lucrarea pământului; Crescerea vitelor; Hrana vitelor; Grijiile de avut la hrănirea vitelor; Hrana țeranului și crescerea caprelor; Puterea de nutrire a pómelor.

Economia casnică: Prăsirea curcilor; Clocirea și crescerea puilor de găină; Conservarea ouălor. Urmază felurite povești tot din sfera economiei casnice.

În fine o interesantă istorisire despre Ciudățeniile trăsnetului.

De astă-dată „Călimdarul Plugarului“ cuprinde ilustrațiunile: edificiul gimnasiului român din Brașov și sala festivă a acestui gimnasiu.

Călimdarul costă 25 cruceri seu 50 de bani exemplarul, (+ 5 bani porto postal.) Vândătorilor se dă rabat convenit.

Cursul la bursa din Viena.

Din 29 Ianuarie. n. 1901.

Renta ung. de aur 4% 117.05
Renta de corone ung. 4% 92.95
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% 120.80

Impr. căil. fer. ung. în argint. 4½% 100.50
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis. 119.—
Bonuri rurale ungare 4% 91.50
Bonuri rurale croate-slavone 92.75
Impr. ung. cu premii 165.50
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin . 140.—
Renta de argint austr. 98.30
Renta de hârtie austr. 98.20
Renta de aur austr. 117.50
Losuri din 1860. . . . . 137.—
Acții de-ale Băncei austro-ungară . 17.02
Acții de-ale Băncei ung. de credit. 668.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit. 661.—
Napoleondori. 19.14
Mărci imperiale germane 117.61
London vista. 240.67½
Paris vista 95.75
Rente de corone austr. 4% 98.30
Note italiene 90.40

Cursul pieței Brașov.

Din 30 Ianuarie. 1901.

Banota rom. Cump. 18.72 Vând. 18.78
Argint român. Cump. 18.60 Vând. 18.70
Napoleond'ori. Cump. 19.10 Vând. 19.18
Galbeni Cump. 11.26 Vând. 11.36
Ruble Rusesci Cump. 23.— Vând. 2.57
Mărci germane Cump. 18.50 Vând. 23.65
Lire turcesci Cump. 21.50 Vând. 21.70
Seris. fonic. Albina 5% 100.— Vând. 101.—

Chief-Office 48, Brixton-Road, London, SW.

DIGESTIV

a farmacistului A. Thierry's

Prav universal englesesc pentru mistuire, se recomandă ca remediu la ori și ce suferințe de stomac. Escită apetitul și ajută mistuirea. Fia-care cutia trebuie să fiă provădută cu subscrierea producătorului. O cutie trimite franco după primirea prețului de 3 corone

Apotheker A. Thierry's Balsam-Fabrik,
în Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

ANUNCIURI

(insertiuni și reclame)

sunt a se adresa subscrișei
administratiunii. În cazul pu-
blicării unui anunciu mai mult
de odată se face scădământ,
care crește cu cât publicarea
se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazetei Trans.“

Ghete și Galoși buni și ieftini

recomandă spre cumpărare cu prețuri foarte moderate
Magazinul de încălțăminte
al măestrului pantofar

FRIDERIC BAHMÜLLER,

Magazinul principal: Brașov și Filiala:
Strada Porți nr. 15, Brașov Strada Vămii nr. 27.

Fabricate proprii, lucru bun și solid,
fasone moderne, tot soiul de ghete de dans, de iarna, etc., din cauza lip-
sei de loc în magazin, le vënd mai ieftin, decât ori care concurență.

Ghete de iarnă bine căptașite de tot soiul pentru domni, dame, și copii
solid lucrate, știficate gata seu după măsură. — Tot-felul de încălțăminte se
pregătesc și cu talpă „Asbest“.

Numai este durere de picior! Numai sunt: bătători, picior asudate, înscortoșare, unflături, dege-
rături, fierbințală la tălpi,

după o scurtă folosire (a ghetelor cu talpa higienică a Drului Högyes „Asbest“
uşurază mersul (umbletul). — Prețul unei părechii duple Cor. 2.40 banii,
simple Cor. 1.20 b. — Însemnătatea acestor tălpi „Asbest“ apare mai
evident din aceea, că armata ces. și reg. și honveșimea reg. ung. a comandat
22.500 părechii, cari deja său liferat.

Trimite contra ramburs, seu franco, asemnându-se prețul înainte

Representantul fabricii mărfurilor „Asbest“:

Frideric Bahmüller,
măstru-pantofar,

Brașov, magazin principal:
Strada Porți nr. 15. Filiala Str. Vămii.

3—30 (1229)

Fondată 1867. — o — Fondată 1867.

Eređii L. HELMBOLD

(Proprietar: VICTOR HELMBOLD.)

Magazin mare de **giuvaere**, obiecte de aur,
argint și **Brasov**, ciasornice

Strada Mihail Weiss nr 24, (cașă proprie).

Deposit mare: de ciasornice elvețiane aur și argint, Metal, Nickel.

Deposit mare: de giuvaere, obiecte de aur, Inele de logodnă în diferite mărimi, greutate și forme fin lucrate.

Articole de tacămuri de argint.

ATELIER de REPARATURI.

Cumperare de obiecte vechi de aur, argint și petri scumpe.

1173,0—16

Cognac

CZUBA-DUROZIER & Cie.

DISTILLERIE FRANÇAISE. PROMONTOR.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădut cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a puté esecuta ori-ce comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE SCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURI.

REGISTRE și IMPRIMATE
pentru toate speciile de serviciuri.

BILANȚURI.

Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori.
Couverte, în toată mărimea.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE
BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biurul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, etagiul I, cătră stradă. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.